

HALLANDBODA BY

Halland i **bynamnet** vittnar möjligen om till Blekinge invandrade hallingar, hallänningar.

Boda är en böjningsform av ordet bod, (förvarings)-bod.

1612 skrevs namnet Hallensboe, vid enskiftet 1828-32 Hallansboda.

Hallandsboda ligger i Kyrkhults socken. Eftersom de första nybyggarna troligen kom längs vattendrag kan man utgå från att Hallandsboda är en av de tidigaste bebodda byarna i socknen, det styrks av de fynd av flinta som gjorts i byn.

I äldre tider fanns ingen körväg från Karlshamn längre än till Hallandsboda. Därför hade bönderna som bodde norrut sina vagnar i skjul här. Varorna fick sedan transporteras på hästryggen och den **ridväg** som då användes finns tydligt markerad jämte den nuvarande vägen norr om infarten till gården, se karta.

1724 blev en ny väg färdig mellan Hallandsboda och Rönåsa.

Hallandsboda var före **1672 års jordrefning** 1 mantal. Byn hade också fem skattskrefne torp, skattlagt laxfiske och ålfiske i Mörrumsån.

Byn hade ingen egen sågkvarn. 1806 avtalades att Hallandsboda årligen kunde **försåga 2 tolfter kubbar** vid Knaggalids sågkvarn. En tolt är 12 st.

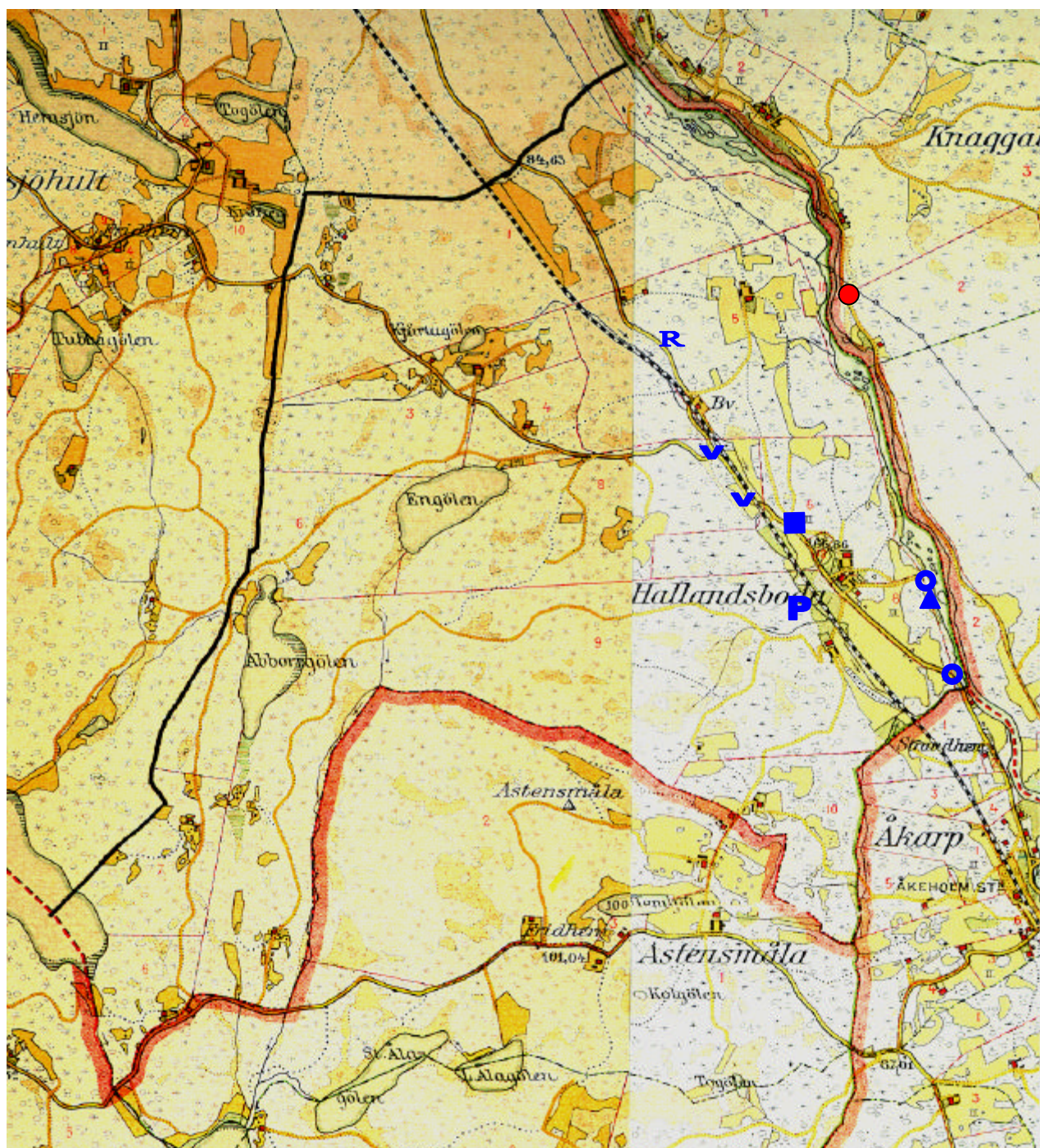
Enskiftet i byn påbörjades 1828 och fastställdes 1832. Byns gårdar låg då samlade på båda sidor om vägen, ungefär där Åkeholms byväg ansluter till Hemsjövägen, väg 129. Norr om klungan av gårdar låg den så kallade *gatekurran*, ett gemensamt vattningsställe. Av kurran återstår i dag finns endast ett litet kärrartat område på en äng.

Byn var vid skiftet på 2/3 mantal kronoskatte, arealen uppgick till 1.068 tunnland och hade fyra gårdar. Två av dessa fick flyttas ut medan två stannade kvar på sina gamla platser. I samband med skiftet skedde en åbodelning, en av gårdarna delades upp i två delar.

Till de fastställda samfälligheterna hörde båtsmanstorpet, vattningsstället, byns vägar, kvarn- och fiskeplaner samt sandtag.

Vägarna mot Härnäs, Hemsjöhult och Susekull skulle hålla 10 alnars bredd. Andra vägar ledde till laxfisket, ålfisket och kvarnarna. Till laxfisket i Mörrumsån utlades fiskeplaner.

Vid enskiftet fanns i Hallandsboda två **kvarnar vid Mörrumsån**. En låg vid gamla landsvägen omedelbart norr om gränsen mot Åkarp, den andra 500 meter uppströms, strax norr om laxfisket. Vid södra kvarnplatsen är kvarnrännan och några stengrunder synliga, vid norra kvarnen är endast kvarnrännan tydlig.

Hallandsboda by omkring 1915

■ Båtsmanstorp ● Kvarnplatser ● Tavlans plats
▼ Stenvägvisare/Brosten P Pestgravplats ▲ Fiske R Ridstig

Mörrumsån har i gångna tider haft stor betydelse för bönderna i Hallandsboda. Vattenkraften har utnyttjats för att driva gårdarnas kvarnar och fisket, då främst laxfisket, har haft stor betydelse.

I början av 1900-talet såldes fiske- och vattenrätten jämte mark längs ån från samtliga gårdar i byn. Därefter byggdes Hemsjö Nedre Kraftverk.

Båtsmännen i Hallandsboda hette före 1821 **Holm** men ändrades då till **Fisk**. Båtsmanstorpet låg ca 100 meter norr om bykärnan, öster om nuvarande landsvägen.

Hallandsboda har en **pestgravplats**. En informationstavla vid platsen upplyser om dess mörka bakgrund.

Kyrkhults Hembygdsförening har inventerat, iordningställt och monterat upp gamla brostyckestener och stenvägvisare i Kyrkhults socken. En **brostyckesten** står nära gamla järnvägslinjen och har ägts av Gisel Persson.

En av de gamla **stenvägvisarna** monterades upp 1994. Vägvisaren har varit borta i ca 60 år men nu står den åter på sin plats vid gamla vägen mot Hemsjöhult och pekar med sina svarta händer mot Hemsjöhult, Åkeholm och Hemsjö.

Hallandsboda by ligger väster om Mörrumsån.